

РІШЕННЯ

Протокол № 157
від 31 жовтня 2024 року

За результатами виїзного засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики до м. Полтави і м. Харкова (17-18 жовтня 2024 року)

У порядку контролю за виконанням законодавства України у сфері культури та захисту прав дітей, а також з метою отримання актуальної інформації з регіонів щодо процесів деколонізації та демонтажу (перенесення) з публічного простору пам'яток, що містять символіку російської імперської політики, функціонування і проблем системи книгодрукування і книгорозповсюдження, проблем щодо надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики провів виїзне засідання у м. Полтаві та м. Харкові.

У засіданні, окрім народних депутатів України – членів Комітету, взяли участь Міністр культури та стратегічних комунікацій України М. Точицький, директорка Українського інституту книги О. Коваль, представники Українського інституту національної пам'яті та Української асоціації книговидавців та книгорозповсюджувачів, Голова Координаційного центру з розвитку сімейного виховання та догляду дітей І. Тулякова, Голова Національної соціальної сервісної служби України В. Луцик, Голова Державної служби України у справах дітей П. Добромільський, Представник Уповноваженого з прав дитини Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини І. Суслова, керівники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Полтавської і Харківської областей, представники культурної спільноти та громадських організацій Полтави і Харкова.

Учасники засідання здійснили огляд пам'яток культурної спадщини, які є символікою російської імперської політики, та побували в Державному історико-культурному заповіднику «Поле Полтавської битви» у м. Полтава, відвідали дитячу бібліотеку, поліграфічне підприємство та книгарню у м. Харкові.

У рамках виїзного засідання його учасники обговорили такі питання:

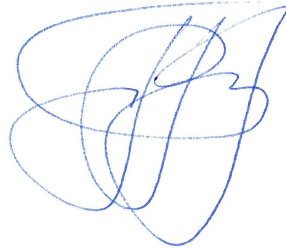
1. Стан реалізації законодавства про деколонізацію (в частині пам'яток культурної спадщини) та перегляд реєстрів нерухомої культурної спадщини, що містять символи російської імперської політики.

2. Стан реалізації права дітей на отримання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів в Полтавській області та в Україні в цілому.
3. Стан і перспективи українського книговидання і книгорозповсюдження.

За результатами обговорення цих питань Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики ухвалив рекомендації Кабінетові Міністрів України, центральним та місцевим органам виконавчої влади і комітетам Верховної Ради України, що додаються до цього рішення.

Додатки: до пит. 1 – 3 арк.;
до пит. 2 – 1 арк;
до пит. 3 – 2 арк.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

Рекомендації

Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за результатами розгляду питання «Стан реалізації законодавства про деколонізацію (в частині пам'яток культурної спадщини). Перегляд реєстрів нерухомої культурної спадщини, що містять символи російської імперської політики»

Зважаючи на необхідність неухильного та безумовного виконання Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», відзначаючи, що пункт 16 Прикінцевих положень цього Закону щодо перегляду статусу пам'ятників та пам'ятних знаків, які є об'єктами культурної спадщини і містять символіку російської імперської політики, виконаний не в повній мірі у встановлений цим пунктом тримісячний строк, та розглянувши інформацію Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, Українського інституту національної пам'яті, Полтавської обласної військової адміністрації, Полтавської міської ради щодо стану реалізації законодавства про деколонізацію в частині перегляду реєстрів нерухомої культурної спадщини, Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики рекомендує:

1) Кабінету Міністрів України, Міністерству культури та стратегічних комунікацій України, Українському інституту національної пам'яті, Національній академії наук України посилити популяризацію історично правдивих наративів історії України;

2) Кабінету Міністрів України, Міністерству культури та стратегічних комунікацій України, обласним, Київській міській державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування активізувати та забезпечити повний перегляд статусу пам'ятників та пам'ятних знаків, які є об'єктами культурної спадщини та містять символіку російської імперської політики чи є символікою російської імперської політики, здійснення демонтажу (перенесення) з публічного простору вказаних об'єктів, демонтаж (вилучення) з публічного простору окремих елементів пам'ятників, пам'ятних знаків, що містять символіку російської імперської політики;

3) Міністерству культури та стратегічних комунікацій України забезпечити контроль за невідкладним та повним внесенням органами охорони культурної спадщини обласних, Київської міської державних адміністрацій подань щодо об'єктів культурної спадщини, які є символікою російської імперської політики, для розгляду питання про перегляд статусу цих об'єктів;

4) органам охорони культурної спадщини обласних, Київської міської державних адміністрацій, а також громадським організаціям, до статутних завдань яких належать питання охорони культурної спадщини, невідкладно направити до МКСК подання щодо об'єктів культурної спадщини, які є символікою російської імперської політики, для розгляду питання про перегляд

статусу цих об'єктів. При направленні на розгляд Міністерства культури та стратегічних комунікацій України подання щодо перегляду статусу об'єктів, які є символікою російської імперської політики, дотримуватись вимог Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури від 11.03.2013 № 158, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.04.2013 за № 528/23060 (у редакції наказу МКІП від 01.03.2024 № 158), зокрема розділів VII та X вказаного Порядку.

5) Міністерству культури та стратегічних комунікацій України забезпечити в установленому законодавством порядку невідкладний (без невинуватених затримок) розгляд внесених органами охорони культурної спадщини обласних, Київської міської державних адміністрацій, громадськими організаціями, до статутних завдань яких належать питання охорони культурної спадщини, подань щодо перегляду статусу об'єктів культурної спадщини, які є символікою російської імперської політики або містять символіку російської імперської політики, прийняття визначених законом рішень, зокрема, про внесення (у визначених законом випадках) подання про розгляд відповідних питань Кабінетом Міністрів України.

6) органам охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій невідкладно проінформувати МКСК (і інформувати в подальшому) щодо прийнятих рішень про надання дозволу на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення на виконання вимог Законів «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» та «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», в тому числі щодо демонтажу (перенесення) окремих елементів, які є відповідною символікою;

7) Полтавській обласній державній адміністрації та Полтавській міській раді з метою популяризації подій воєнно-політичного виступу гетьмана Івана Мазепи та спростування російських імперських міфів рекомендувати опрацювати питання виготовлення у 2025 році популяризаційного проєкту УІНП «Мазепа. Karl XII. Пётр I. Топ-10 міфів ru.пропаганди» як вуличної експозиції з подальшим експонуванням довкола Монументу слави (протягом терміну до переміщення монумента з публічного простору центральної частини м. Полтави);

8) Полтавській міській раді з метою демаркації культурно-символічного простору, після прийняття Кабінетом Міністрів України і Міністерством культури та стратегічних комунікацій рішень щодо вилучення з Державного реєстру нерухомих пам'яток України чи невключення до вказаного Реєстру розташованих в м. Полтаві пам'ятників, які є символікою російської імперської політики чи містять елементи, які є символікою російської імперської політики, забезпечити комплексний підхід при організації та виконанні заходів з демонтажу та перенесення пам'ятників з публічного простору центральної частини м. Полтави, що буде передбачати:

- зосередження об'єктів, що містять символи імперської політики або є символікою російської імперської політики, у музейному просторі Державного

історико-культурного заповідника «Поле Полтавської битви» на відповідній локації шляхом створення кластеру російської монументальної пропаганди;

- встановлення на місцях демонтованих об'єктів сучасних монументів, пам'ятників, які відповідатимуть містобудівному оточенню, матимуть високий мистецький рівень та які, зокрема, будуть спрямовані на меморіалізацію культурної спадщини та національної пам'яті Українського народу;

9) Міністерству культури та стратегічних комунікацій, Українському інституту національної пам'яті, Полтавській обласній військовій адміністрації, Полтавській міській раді опрацювати питання перейменування Державного історико-культурного заповідника «Поле Полтавської битви» та концептуального перепрофілювання його експозицій, які б окреслювали період ранньомодерної держави Гетьманщини ("Військо Запорізьке", правління гетьмана Івана Мазепи та дипломатичні аспекти функціонування козацької державності, в т.ч. Гадяцька угода гетьмана Івана Виговського та україно-шведський союз між гетьманом Іваном Мазепою та королем Карлом XII). За результатами опрацювання внести відповідний проект акта на розгляд Кабінету Міністрів України.

14) Поінформувати Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики про стан виконання цих рекомендацій до 1 березня 2025 року.

Рекомендації Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за результатами розгляду питання «Стан реалізації права дітей на отримання статусу дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів в Полтавській області»:

1) Комітету звернутися до Координаційного центру з розвитку сімейного виховання та догляду дітей з пропозицією надати Службі у справах дітей Полтавської обласної військової адміністрації методичну та практичну допомогу для влаштування у сімейні форми виховання 98 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського виховання;

2) взяти до відома інформацію Служби у справах дітей Полтавської обласної військової адміністрації щодо фактичної неможливості виконання функцій, передбачених для служб у справах дітей законопроектом про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України (рестр. № 9042-1);

3) з метою узгодження положень законодавчих актів щодо надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, підготувати законопроект про внесення змін до Закону України «Про охорону дитинства» в частині визначення осіб, які мають право на отримання відповідного статусу та кола суб'єктів, до яких можна подавати заяву та документи для його встановлення;

4) підтримати пропозицію Державної служби України у справах дітей та звернутись до Міністерства соціальної політики України з проханням надати доручення обласним, Київській міській державним адміністраціям інформацію щодо соціального захисту дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, зокрема щодо кількості дітей, яким встановлено статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, за рішенням органу опіки та піклування, направляти також Державній службі України у справах дітей.

Рекомендації Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за результатами виїзного засідання до м. Харкова та розгляду питання:

«Стан і перспективи українського книговидання і книгорозповсюдження»

З урахуванням аналізу реалізації українського законодавства у галузі книговидання і книгорозповсюдження, постійного зволікання з прийняттям Кабінетом Міністрів України відповідних підзаконних актів, що перешкоджає належній реалізації законів України, та за результатами обговорення ситуації у книжковій галузі Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики рекомендує

Кабінетові Міністрів України:

з огляду на критичну важливість збереження і розвитку мережі книгарень, залучення населення до споживання та підтримки національного культурного продукту, розвитку креативних індустрій для економіки країни в умовах війни та необхідність приведення Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання державної субсидії розповсюдjuвачам видавничої продукції (книжкової продукції)» від 1 грудня 2023 р. № 1262 у відповідність до Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні», який не містить відкладальних норм, вилучити другий пункт цієї Постанови про те, що вона набирає чинності через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, та забезпечити надання книгорозповсюдjuвачам цієї субсидії з 2025 року;

невідкладно прийняти проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг», а також забезпечити виплату цієї допомоги у 2024 році та наступних роках;

невідкладно прийняти усі підзаконні акти для реалізації Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення обмежень на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, що стосується держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України» від 19 червня 2022 р. № 2309–ІХ;

внести зміни до Порядку реалізації експериментального проекту щодо надання державної грошової допомоги покупцям товарів та послуг українського виробництва в рамках Всеукраїнської економічної платформи «Зроблено в Україні» та Додатку до нього – Переліку послуг та кодів відповідно до категорій діяльності суб'єкта господарювання (Merchant Category Code), оплата яких може

здійснюватися за рахунок грошових коштів державної грошової допомоги покупцям (кешбек), додавши до переліку категорій і найменувань діяльності суб'єктів господарювання розповсюджувачів книговидавничої продукції (книгарень) з відповідними кодами;

Кабінетові Міністрів України, Міністерству фінансів України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету:

врахувати пропозиції Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики до проєкту Державного бюджету України на 2025 рік щодо збільшення видатків на 654.821,3 тис. грн на бюджетну програму за кодом 3801560 та її перейменування на «Забезпечення діяльності Українського інституту книги, підтримка книговидавничої справи, надання субсидій розповсюджувачам видавничої продукції (книжкової продукції), державної допомоги на придбання книг та популяризація української літератури у світі» (з них: 336.321,3 тис. грн – надання допомоги на придбання книг громадянам України 2007 року народження; 200.000 тис. грн – надання допомоги на придбання книг громадянам України 2006 року народження, оскільки ця сума була вилучена під час секвестру бюджету на 2024 рік; 100.000 тис. грн – надання субсидій на оренду приміщень розповсюджувачам видавничої продукції в розмірі до 20% доходів від продажу в книжкових магазинах книг; 15.000 тис. грн – підтримка перекладів творів української літератури іншими мовами, підготовка та видання книжкових видань за результатами мистецького конкурсу, які спрямовуються для поповнення фондів бібліотек на рівні 2024 року; 3.500 тис. грн – на збільшення фонду оплати праці працівників УІК).